

Suomen markkina- valvontastrategia 2022–2025

YHTEENVETO

Suomen markkina-
valvontastrategia sisältää tavoitteet ja toimenpiteet vaikuttavan ja yhtenäisen kansallisen markkina-
valvonnan sekä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön aikaansaamiseksi. Strategiassa esitetään markkina-
valvontaviranomaisten yleiset toimintalinjat ja valvonnan painopistealueet, jotta markkina-
valvonnalle asetetut tavoitteet saavutetaan ja käytössä olevien valvontaresurssien tehokkuus ja vaikuttavuus voidaan optimoida mahdollisimman hyvin.

Suomen markkina-
valvontastrategia kattaa niiden tuotteiden markkina-
valvonnan, joihin sovelletaan markkina-
valvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun asetuksen (EU) 2019/1020 (jäljempänä markkina-
valvonta-asetus) liitteessä I lueteltua unionin yhdenmukaistamis-
lainsäädäntöä. Lisäksi Suomen markkina-
valvontastrategiaa sovelletaan tiettyjen muiden markkina-
valvonta-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävien tuotesektorien markkina-
valvontaan. Suomen markkina-
valvontastrategia ei koske elintarvikeketjua tai lääkkeitä. Suomen kansalliset markkina-
valvontaviranomaiset ottavat markkina-
valvontastrategiassa vahvistetut yleiset suuntaviivat huomioon sektori-
kohtaisessa markkina-
valvonnassaan soveltuvin osin. Suomen markkina-
valvontastrategia on voimassa 16.7.2022–31.12.2025.

MUUTTUVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Tuotemarkkinoihin ja siten markkina-
valvontaan liittyvä toimintaympäristö on viime aikoina läpikäynyt voimakasta muutosta. Kuluttajien kulutustottumukset ja yleiset kaupankäynnin tavat ovat muuttuneet merkittäväällä tavalla. Digitalisaation lisääntyminen sekä tuotekehityksen ja uusien tuotteisiin

liittyvien teknologioiden mukanaan tuomat seikat ovat myös muuttaneet tuotemarkkinoita. Monet muutostekijät aiheuttavat merkittäviä haasteita tuotteiden markkina-
valvontaan liittyen, mikä markkina-
valvontaviranomaisten tulee ottaa huomioon suunnitellussaan toimiaan.

MARKKINAVALVONTA SUOMESSA

Markkina- valvonta Suomessa on järjestetty tuotesektorikohtaisesti usean markkina- valvontaviranomaisen tehtäväksi. Suomen markkina- valvontaviranomaiset toimivat yhteensä seitsemän ministeriön hallinnonalalla, ja markkina- valvontaa hoitavat pääosin ministeriöiden ohjaamat virastot. Poikkeuksena on sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön työ- ja tasa- arvo- osaston ja aluehallintovirastojen viiden työsuojelun vastualueen toteuttama olennaisessa määrin työssä käytettäväksi tarkoitettujen teknisten laitteiden markkina- valvonta. Tällä sektorilla tuotteiden asettamista saataville markkinoilla tai käyttöön ottamista koskevat rajoittavat päätökset tehdään ministeriössä. Samoin ympäristöministeriö toimii markkina- valvontaviranomaisena ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjen osalta. Huomioitavaa on myös, että Suomen Tulli toimii ulkorajavalvontaviranomaisen roolin lisäksi myös markkina- valvontaviranomaisena tietyillä tuotesektoreilla. Ahvenanmaan maakunnan hallitus vastaa puolestaan markkina- valvonnasta useilla tuotesektoreilla Ahvenanmaan maakunnan alueella.

SUOMEN MARKKINAVALVONNAN MISSIO, VISIO JA ARVOT

Suomen markkina- valvonnalla saavutettavaksi halutun tilanteen Suomessa tulevaisuudessa.

Suomen markkina- valvonnalla on:

Vaatimustenmukaiset tuotteet ja tasapuoliset kilpailuolosuhteet

Tavoitteenamme on markkinat, joissa suomalaiset voivat luottaa, että myynnissä olevat tuotteet täyttävät lainsäädännössä asetetut vaatimukset ja joissa yritysten välillä vallitsevat tasapuoliset kilpailuolosuhteet. Tekemämme markkina- valvonta on arvostettua, asiantuntevaa ja luotettavaa, mikä tuottaa lisäarvoa yhteiskunnalle.

Suomen markkina- valvonnalla on missio eli toiminta- ajatus määrittelee Suomen markkina- valvontaviranomaisen toimien perimmäisen tarkoituksen.

Suomen markkina- valvonnalla on:

Teemme markkina- valvontaa varmistaaksemme, että markkinoilla olevat tuotteet täyttävät lainsäädännön vaatimukset. Siten suojelemme ihmisiä ja ympäristöä vaatimustenvastaisten tuotteiden haitallisilta vaikutuksilta sekä luomme tasapuoliset kilpailuolosuhteet yrityksille.

Tupakkalain alaiset tuotteet eivät ole tavallisia kulutushyödykkeitä. Näin ollen markkina- valvontastrategiassa esitetyt visio ja missio eivät sellaisinaan sovellu tupakkalain alaisten tuotteiden markkina- valvontaan.

Suomen markkina- valvontaviranomaisten työtä ohjaavat arvot ovat:

Luotettavuus – Riippumattomuus – Asiantuntijuus – Yhteistyö – Kehittäminen

TOIMINTAA OHJAAVAT STRATEGISET VALINNAT

Strategiassa on määritelty neljä markkinavalvontatyötä ohjaavaa strategista valintaa, jotka on jaettu tarkempiin alatavoitteisiin. Strategiset valinnat ja niiden alatavoitteet antavat yleiset suuntaviivat sille, miten markkinavalvontaa toteutetaan Suomessa ja mitä markkinavalvonnan avulla on tavoitteena saavuttaa vuoteen 2025 mennessä. Markkinavalvontaviranomaiset ottavat strategiset valinnat ja alatavoitteet soveltuvin osin huomioon laatiessaan markkinavalvontasuunnitelmiaan.

Suomen markkinavalvonnan strategiset valinnat ovat:

1. Kohdistamme valvontaa tuotteisiin riskiperusteisesti ja kaikille kaupankäynnin kanaville

- 1.1 Käytämme valvonnassamme riskiperusteista lähestymistapaa
- 1.2 Valvontamme kohdistuu kaikkiin kaupankäynnin kanaviin
- 1.3 Kohdennamme valvontaa myös uudentyyppisiin tuotteisiin sekä pyrimme ennakoimaan uusien teknologioiden ja laitteiden tuomia uusia riskejä.

2. Teemme aktiivisesti yhteistyötä kansallisella ja EU-tasolla

- 2.1 Teemme yhteistyötä ja jaamme hyviä valvontakäytäntöjä viranomaisten kesken
- 2.2 Teemme yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa
- 2.3 Vaikutamme tuotelainsäädännön kehittämiseen
- 2.4 Osallistumme standardisointityöhön

3. Käytämme viestintää tehokkaana välineenä

- 3.1 Julkaisemme ajantasaista tietoa vaarallisista ja vaatimustenvastaisista tuotteista
- 3.2 Lisäämme turvallisuustietoutta kansalaisten arjessa
- 3.3 Opastamme talouden toimijoita tuotelainsäädännöstä ja kannustamme heitä vastuullisuuteen

4. Kehitämme ja uudistamme valvontaprosessejamme

- 4.1 Kehitämme valvontamenettelyjämme
- 4.2 Hyödynnämme ja kehitämme markkinavalvonnan työkaluja
- 4.3 Käytämme tehokkaasti EU:n tietojärjestelmiä
- 4.4 Ylläpidämme ja kehitämme osaamistamme

MARKKINAVALVONNAN PAINOPISTEALUEET (ENSISIJASEKSI MÄÄRITELTÄVÄT ALAT) SUOMESSA

Lisäksi strategiassa on määritelty horisontaalisia eli useita tuotesektoreita koskettavia painopistealueita (ensisijaiseksi määriteltäviä aloja). Kullekin painopistealueelle on määritelty erilaisia valvontatoimia, joilla vaatimustenvastaisten tuotteiden esiintyvyyttä pyritään tällä alalla vähentämään tai joihin strategiakaudella pyritään erityisesti varautumaan ja panostamaan.

Markkinavalvonnan painopistealueet Suomessa ovat:

1. Verkkokauppa
2. Laajasti markkinoilla olevat tuotteet, jotka voivat aiheuttaa vakavan riskin.
3. Erityisen haavoittuvat käyttäjäryhmät
4. Ympäristöturvallisuus
5. Uudet, nopeaa reagointia vaativat uhat
6. Monimutkaistuvat tuotteet ja uudet teknologiat

Markkinoilla olevien tuotteiden vaatimustenvastaisuutta näillä alueilla pyritään alueesta riippuen vähentämään muun muassa viranomaisten välisen yhteistyön tiivistämisellä sekä valvontamenettelyiden ja toimintaperiaatteiden yhtenäistämällä, valvonnan kohdentamisella tietyn tyyppisiin tai

tietyille käyttäjäryhmille tarkoitettuihin tuotteisiin, yhteisillä valvontaprojekteilla, kuluttajien ja muiden loppukäyttäjien tehokkaalla tiedottamisella, talouden toimijoiden opastamisella, riskinarviointinnettelyiden ja -työkalujen kehittämisellä sekä viranomaisten osaamisen kehittämisellä.

MARKKINAVALVONTAVIRANOMAISTEN YHTEISTYÖ

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) toimii markkinavalvonta-asetuksen 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna markkinavalvonnan yhteyspisteenä. Markkinavalvonnan yhteyspisteen yhteydessä toimii markkinavalvonnan yhteistyöryhmä, jossa ovat edustettuina markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitetut markkinavalvontaviranomaiset, Tulli ulkorajavalvontaviranomaisena sekä muita relevantteja viranomaisia. Yhteistyöryhmän tehtävänä on tukea markkinavalvonnan yhteyspistettä markkinavalvontaan liittyvän viranomaisyhteistyön koordinoimisessa ja markkinavalvontaviranomaisten ja Tullin yhteensovitetun kannan valmistelussa.

Tulli ja markkinavalvontaviranomaiset tekevät aktiivista yhteistyötä markkinavalvontaan liittyen. Järjestelmällinen yhteistyö ja tiedonvaihto markkinavalvontaviranomaisten ja tulliviranomaisten välillä on tärkeää ulkorajavalvonnan tehokkaan ja systemaattisen toteuttamisen kannalta. Suomessa markkinavalvontaan liittyvää tiedonvaihtoa ja yhteistyötä tehdään viranomaisten välisen yhteistyön lisäksi myös eri sidosryhmien, kuten elinkeinonharjoittajia tai kuluttajia edustavien etujärjestöjen kanssa.

EU:n laajuisen markkinavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi yhteistyön ja tiedonvaihdon jäsenvaltioiden markkinavalvontaviranomaisten kesken sekä markkinavalvontaviranomaisten, komission ja asianomaisten EU:n virastojen välillä on oltava tehokasta. Suomen markkinavalvontaviranomaiset osallistuvat aktiivisesti mm. EU:n tuotteiden vaatimustenmukaisuutta käsittelevän verkoston, tuotesektorikohtaisten hallinnollisten yhteistyöryhmien ja erilaisten aihekohtaisten työryhmien toimintaan sekä toteuttavat yhteisiä testaus- ja valvontahankkeita.

STRATEGIAN ARVIOINTI

Markkinavalvontastrategian täytäntöönpanon onnistumista arvioidaan vuosittain Suomen markkinavalvonnan yhteistyöryhmässä. Samalla pyritään arvioimaan strategian vaikuttavuutta. Yhteistyöryhmässä sovittujen yhteisten suuntaviivojen mukaisesti strategiaa voidaan tarvittaessa päivittää arvioinnissa saatujen johtopäätösten perusteella tai mikäli markkinavalvontaan liittyvässä toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia. EU-tasolla kansallisia markkinavalvontastrategioita arvioidaan tuotteiden vaatimustenmukaisuutta käsittelevässä unionin verkostossa. Ensimmäinen kansallisten markkinavalvontastrategioiden arviointi suoritetaan 16.7.2024 mennessä. Verkostossa on vahvistettu myös 12 indikaattoria, joiden avulla EU:ssa tehtävää markkinavalvontaa on tarkoitus arvioida ja joita voidaan hyödyntää osaltaan myös kansallisten markkinavalvontastrategioiden arvioinnissa. Suomen markkinavalvontastrategian voi lukea kokonaisuudessaan [täältä](#).